

ERDÉLYI GAZDA

MECJELEN

minden hónap közepén és végén
legalább 1 iven
és az egyleti tagoknak
ingyen
küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 ft. félévre 2 ftal fizet-
hetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és érték küldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ.

(Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz)

a lap szellemi részét illető küldemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

(Gamauf Vilmos e. titkárhoz)
czimzandók.

AZ

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET KÖZLÖNYE.

Hirdetési díjszabályzat.

		1-11	12-31	1-61	12-181	1-24	
		széri hirdetéskor					
		11	11	11	11	11	
		kr	kr	kr	kr	kr	
16/16	lap	14	36	70	120	160	
8/16	"	7	18	35	60	80	
4/16	"	3	9	17	30	40	
2/16	"	1	4	8	15	20	
1/16	"	—	90	225	440	750	

Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor
a hirdetés megjelenik.

A szíves megrendelésben világosan kérjük kitenni;
mennyi helyet igényel a beküldő mellékelt hirdetése
számára.

Hirdetéseket elfogadnak Haasenstein és
Vogler urak Pest, Bécs, Prága stb.

Mellékletek 5 o. é. ftba számítatnak, a szükséges
példányszámról a kiadóhivatal ad felvilágosítást.

Felügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kodolányi Antal, Mina János, Nagy Ferencz, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

Necrolog.

Guyot Gyula, a híres szőlész; kinek ismeretes szőlőmivelési rendszerét több erdélyi nagybirtokos is sikerrel alkalmazza, f. év. husvétvasárnapján bevégzte tettei életét és a savigny kies temetőben azon szőlő ültetvények közepette lelte örök nyugalomát, melyeket oly nagy előszeretettel, oly kiváló szakavatottsággal ápolt.

Guyot Gyula született 1808-ban és orvosi pályára készült; de csakhamar felhagyván e szándékkal a természettudományoknak, első sorban a physicának szentelvé buzgó igyekezetét.

A negyvenes években a távirászat tanulmányozásával foglalkozott és az általa ajánlott rendszer már az elfogadás stadiumába lépett, midőn azt a világhírű távirásztalálása elérhetetlenül tulszárnyalta!

E nem várt balsiker forduló pontját képezé életének, e közbejött véletlennek köszönhetjük hogy Guyot oenologgá lett.

Már 1850-ben Rheims mellett Sillery nagyterjedelmű szőlőhegyeit kezelése alá vette s rendszerének megalapítása s alkalmazása által meglepő eredményeket ért el.

A francia kormány gyámolításával 1857 óta bentazta hazájának minden borvidékét, elméletileg gyakorlatilag fáradozva a szőlészeti terén. E fáradságos uton fejlődött ki csirája azon veszélyes bajnak, mely a 64 éves aggastyánon végre erőt tett.

A porosz-francia háború a fekvő beteget is bujdosásra kényszeríté és De la Loyére gróf vendégszerető kastélyában, a Côte d'Or borvidékének gyönyörű pontján küzdé ki a végharczot az önzetlen férfi, kinek egész élete a közjólétnek volt szentelve!

Nyugodjál békével a csendes sirban! neved örökké fog élni távol tisztelőid kegyeletes emlékében!

Gamauf Vilmos.

Néhány szó a mustmérlegekről*)

E lap múlt évi 23- és 24-ik számában Nagy Ferencz és Paget János urak által közzétett szüreti észleletek sokkal nevezetesebb anyagot tartalmaznak, hogy sem annak ujbóli s még ezután is többszöri, nálamnál hivatottabb, szakértőbb férfiak által való felszínre hozatala czélt tévesztett eljárás vagy üres szalmacséplés volna!

Nem számítom ugyan magamat azok közé, kik a szőlőszet vagy borászat terén figyelmes vizsgálódások, szakértő kísérletek alapján igényt tarthatnak arra, hogy véleményök valamely ide vonatkozó kérdésben döntőnek ismertessék el. De a közügy érdekében mégis jelezni, sőt kissé szellőztetni is kívánom

*) T. munkatársunknak jelen érdekes cikkének közlése, mint bizony reméljük, élénk eszmecsere-re fogja indítani hazánk elismert borászati tekintélyeit
Szerk.

a tárgyat, mely nézetem szerint nagyon megérdemli hogy az illetők figyelme mentől többször reája irányoztassék és szakértő tárgyává tétessék

Általánosan elfogadott nézet a nagyobb borke- reskedői világban, hogy a 20 százalék czukrot tartal- mazó mustból fejlődik a legkelendőbb és így a leg- élvezhetőbb bor, a mely kellő kezelés mellett a szál- litás törődéseit is kiállja és ennél fogva mint kereske- delmi cikk bármily távoli piacra is szállítható lé- vén, teljes joggal számíthat és talál is fogyasztó kö- zönségre. Paget János ur is említi fenn jelzett cik- kében, hogy egy ismeretes francia borkereskedő min- den termett mustját 20% czukor tartalmává változtatja.

Nagyon okszerű eljárást követne tehát nálunk is minden termelő, ha borait, melyeket eladásra szánt — a nagy fogyasztó közönség izlése szerint ugy ké- szítené el, hogy az megelégedve legyen vele, s ne kénytelenítessék — mindig a fogyasztás rovására oly — megjegyzéseket tenni, hogy ez a bor nagyon savanyú, a másik pedig nagyon erős sat.

Azt hiszem, a bortermesztők legalább egy része szívesen is vállalkoznék azon czukor különbség ki- egyenlítésére, melyet a természet egyik évben meg von borától, míg a másik évben bővön árasztja el azt. De azt kérdelem: hol találja meg a bortermesztő vagy borkészítő közönség a biztos tájékozást, mustja czu- kortartalmának meghatározhatására nézve?

Meglehet-e nyugodni azon számokban melyeket a mustmérlegek a jelenlegi eljárás mellett nyuj- tanak?

Lássuk a fent jelzett cikkeket, melyek e te- kintetben is becses anyagot tartalmaznak a tájékozásra.

Tordai gyógyszerész Wolff urak mérése szerint a mult évben, a fajok és fekvések minőségéhez ké- pest 18—19—20—21 1/2 százalék czukrot tartalma- ztak némely fajmustok, még pedig az általok nagyon ajánlott kloster-neuburgi czukor mérővel történt kezelés mellett, mint a mely szerintök „csaknem szám- tani bizonyossággal mutatja a czukorpercenteket.“

Tehát egy közepszerű szüretnek, minőket a fran- czia borkereskedők legtöbbször becsülnék, helyesen meg- felelő számtani eredmény!

És mégis közzé Nagy Ferencz ur, ezen megnyug- tató mennyiségű czukor tartalom daczára, kénytelen felkiáltani: hogy a borrá forrt must nagyon savanyú. És igaza van, az nagyon savanyú. Pedig a 20 szá- zalék czukortartalomig fejlődött mustnak megforrott bora soha sem savanyú; az mindig kellemes ízű.

Paget János ur az 1870-iki és 1871-iki évek- ről közös mustmérési adatokat, melyek még nagyobb világot vetnek a: mustmérlegek használhatóságára: ugyanis az 1870-diki mustok 1, 1 1/2 sőt 2 1/2 százalékkal valának czukordúsabbak mint az 1871-beliek, sőt az 1871-beliek szüret előtt két héttel 1—2 százalékkal több czukrot tartalmaztak mint szüretkor.

Az ember valósággal kétségbe kell hogy essék ily számarányok felett, különösen midőn a kloster- neuburgi mérleg oly határozott pontosságúnak van bémutatva, mert azt minden bortermesztő tudja hogy az 1870-iki évben sokkal éretlenebb lévén a szőlő, hasonlíthatatlanul rosszabb, élvezhetetlenebb bort adott mint az 1871-iki év, az pedig hogy bármelyik év- ben, szüret előtt két héttel több czukrot lehessen a mustban kimutatni, ezt ellehet ugyan egy szakértő tekintély előtt hallgatni, de elhinni nem.

Én a mult évben szüret után, egy pillanatra ta- lálkozva Paget János urral, kételkedést fejeztem ki azon állítására, melyet fennebbi cikkében is meg- erősít, hogy t. i. az 1870-iki borok czukorban tar- talomdúsabbak voltak ugyan, de az 1871-iki borok mégis jobbak.

Ha Nagy Ferencz urral én is magamévá tudnám tenni azon állítást, miszerint a kloster-neuburgi czu- kormérő, csak ugyan minden körülmények között, csak nem számtani bizonyossággal mu- tatja a czukortartalmat, akkor valóban kény- telen lettem volna magam is — bár mily megfogha- tatlannak is tartottam volna — fennebbi állításba meg- nyugodni. De mint hogy én nagyobb súlyt a kloster-neu- burgi mérlegre sem fektetek, mint a Wagner vagy Vajda féltre s minthogy én sem az egyiknek sem a másik- nak el nem ismerhetem azon tulajdonságát, hogy az nékem a mustban minden körülmények között, nem hogy a czukortartalom meghatározott százalékát, ha- nem hogy egyáltalában valamely czukortartalmat, mint olyat, kimutatni bírjon, továbbá minthogy én a jelen- legi mérlegeket semmi egyébnek nem tartom, mint a kezdetleges tojásmérő tökéletesebb formájának, nem is várok, nem is kívánok azoktól más eredményt, mint a mit képesek eszközölni, t. i. a folyadék tömör- ségét kimutatni, és hogy e célra a kloster-neuburgi — leghelyesebb felosztásánál fogva legalkalmasabb, ezt én is aláírom.

Ilyen véleményben lévén a mustmérlegek érté- kére nézve, én magamnak helyesen megfejteti bírom ugyan, azon mérési eredmények okait, melyek külö- nösen a Paget János ur közleményében, oly hihetét-

leneknek látszó számokban vannak előtüntetve, de mindeddig szakértőbb, avatottabb tollaktól vártam e részben magyarázatot — és csak miután ez — legalább tudtomra nem történt, kísérlem meg, azon megfoghatatlanoknak tetsző adatok és számokra nézve csekély erőmhöz képest, e helyen némi felvilágosítást nyújtani.

De hogy ezt tehessem, vessünk egy pillanatot a szőlőnek érési processusára.

Czélunk teljesen elérve lesz, ha szemlélődésünket azon időben kezdjük, midőn a szőlőszemek szépen kifejlődve, már az érésre alkalmasokká váltak. Ekkor azok egyszerre kidagadnak, mintegy átlátszóvá lesznek, s egyszersmind lágyulni kezdenek. Ezen változás történik ama Dextrin-szerű állomány létrejövetele folytán melyből a nap melege, és a szőlőszemben létező savany behatása folytán, a cukor képződik. Ezen Dextrin-szerű czukoranyag nagyobb tömörséggel bír, mint az átváltozott cukor, mert az átváltozás alkalmával, mindig egy bizonyos rész víz is képződve az a cukor oldatot meghigítja, a mely víz azonban, a nap által a czukorképződés arányában fokozatosan elpárologtatik. Ezen czukorképződés folyama alatt fejlődik a szőlő szemben a hamany (kali) is, mely a feleslegessé vált savanyt magához vonja. A czukorra még át nem változott, de a szőlőszemben már kifejlődve lévő anyag, a vízben épen oly oldékony lévén mint maga a cukor, természetes hogy a folyadékot épen úgy — sőt azon állapotban, midőn a szőlőszemben nagyobb mennyiségben van jelen — még jobban megtömöríti, mint az ujonnan átváltozott cukor, melyből a kivált vízrész még nem párologott el, és ezen cukor anyag oldat, épen mint a czukoroldat szürke papíron átszűrve is megtartja tömörségét. Kétséget nem szenved, hogy az időjárás a cukor anyag képződésre, épen úgy mint annak czukorra való átváltozására igen nagy be folyással van, és megtörténhetik és meg is történik akárhányszor, hogy a cukor anyag fejlődésre mostoha idők járván kevesebb mértékben van az jelen, mint a menyit a jóra fordult idő czukorra változtatni képes lenne, vagy pedig meg fordítva, és innen származik a bornak azon sajátságos jellege, melyről a jó bor izelő azon évre ismer, melyben az termett.

Ilyen körülmények között tehát ha must mérlegünket a mustba bocsátjuk mit fog az nekünk mutatni? minden esetre a must tömörségét. De mitől nyeri a must tömörségét? az abba feloldva lévő czukortól, vagy annak anyagjától, vagy mindkettőtől egyszerre.

Alkalmazzuk már most az irtakat, a Paget János ur által közölt mustmérésekre.

A szőkefalvi Riesling 1870-ben 20 fokot mutatott—1871-ben 17 és felet. Mint hogy azonban az 1870-iki szőlő fejletlenebb, éretlenebb volt az 1871-dikinél, az idézett mérés számaiból, nem lehet azon következtetésre vonnunk, hogy amaz czukordúsabb volt, hanem azt hogy az több cukor anyagot tartalmazott — és feltéve azt hogy mindkét esztendő, hasonló időjárás mellett, hasonló mennyiségű cukor anyagot fejlesztett, akkor a két és fél százalék czukor tartalom különbséget, okvetlenül az 1871-diki must javára kell irnunk. A szüret előtti must mérésnél, mely 19 fokot mutatott, szemben az 1870-iki 20 százalékkal, már csak egy százalék különbség lévén, természetes hogy ezen mustban, a cukor különbség is kevesebb, de azon egy százalékkal a fentebb irt körülmény mellett, még mindig az 1871-iki a czukor tartalmasabb.

Ezekből önként következik, hogy ha valamely must mérleget, a cukor tartalom meghatározására akarunk használni, azt csak azon években használhatjuk lehető biztosan, a melyekben a szőlő teljes érettséget ért el, a midőn bizonyosak vagyunk hogy a cukor anyag teljesen czukorra változott és a must, tömörségét csupán a benne feloldva levő czukortól nyeri. — Használhatjuk azonban mint must vásárlók akár mely évben, a midőn csak a must tömörségét vizsgáljuk — hogy ne vásároljunk drága pénzen ugynevezett csüggőt. — A cukor képződésnél említettem a hamanyt mely a szőlősavval egyesül — ez azonban a mustban oly csekély mértékben van jelen, hogy a tömörségét illetőleg, tekintetbe alig vehető.

Kinisi Mihály.

A szénakészítés nálunk és Schweizban.

Gazda embertől gyakran lehet ily forma panaszokat hallani: „széna termő réteim nagyon rosszul fizettek, s a mi kevés takarmányt összegyűjthettem az is a sok esőzés miatt felette gyenge és fekete.“

Ugy vélen nem lessz felesleges oly vidékek számára, melyeken a korai hideg időjárás a takarmány növények kifejlődését megakadályozza, egy figyelemre méltó ajánlatot tenni, melynek követése által gazdáink oly helyzetbe jutnak, hogy a netakáni takarmányhiányon könnyen segíthetnek avagy azt teljesen elháríthatják.

Beállnak a meleg napok, melyek a földet felmelegítik, a növényzetet téli álmából fölkeltik, és a gazdának

gondteljes kedélyét felderítik; — de csakhamar erős és tartós esős idő következvén bé, a rétek, a szántóföldeken, takarmány füveknek lekaszálását lényegesen nehezíti, a bőven kinálkozó takarmányt megrontja úgy hogy nemcsak a számításba vett mennyiség gyérül, hanem a takarmány minőségében is nagy fogyatkozást mutat.

Ezen lehető károk elkerülése végett kiválóan meg kell figyelniük.

1-ör a kaszálás időpontját.

2-or a kaszálás módját,

Erdélyi gazdáink általában véve a fűvet többnyire nagyon későn kaszálják, hogy az mentől érettebb legyen. Igaz, hogy így több szénát nyernek de ez kevesebb tápláló erővel bír mintha a maga idejében hajtáná végre a kaszálást. Általános szokás ugyanis Szent János nap előtt nem kaszálni s a jó szándéku ellentétes tanácsot meg sem akarják hallgatni. Földbirtokaink, főleg pedig réteink kis parcellákra lévén feldarabolva egyik gazda nagyon is függ a másiktól; sőt némely vidéken nem is kaszálhatni akkor mikor üdvös vagy tetszik, hanem csak midőn a községi előjáróság arra az engedélyt megadja. Természetes, hogy ily viszonyok között a jobb belátásuaknak oda kellene törekedniök, hogy az engedély akkor adassék ki, midőn a füvek még virágzásban vannak és nem bevárni a míg elvirágoznak. magba mennek.

Hogy késői kaszálás alkalmával a takarmány növények mennyit veszítenek értékükből a következő táblázat mutatja ki:

Wolff szerint 100 részben találunk

	Veres lóher				Luczerna		
	Egész ezen fűtől	Jun. 13-án	Jun. 23-án	Jul. 20-án	Ápril 24-én	Máj. 22-én	Jul. 3-án
Víz	16.7	16.7	16.7	16.7	16.7	16.7	16.7
Hamut	9.8	7.2	5.8	5.6	8.6	9.7	7.2
Farostot	24.7	32.8	32.9	41.7	18.3	22.6	40.4
Fehérnye állományt	21.9	11.8	11.2	9.5	28.7	21.9	14.8
Egyéb tápanyagot .	26.9	29.5	33.4	26.5	27.1	29.1	20.9

Ezen táblázatból láthatni, hogy a farost tartalom folyton növekedik és pedig a fehérnye állomány rovására!

A második tényező, mely a takarmány minőségére befolyással bír, a kaszálási mód.

A szénaszáritás közönséges módjánál tartós jó időre van a gazdának szüksége, hogy takarmányát minden veszteség nélkül betakaríthassa. Meg kell vallanunk, hogy ezen módnál a gazda nagyon sokat kockáztat, mert mint tudva van, az idő nincsen az ő kezében. Arra kell tehát a kaszálásnál kiváltképp gondot fordítani, hogy a takarmány lehető legrövidebb idő alatt száraz állapotba juthasson mert csak az oly módnak, mely ezt mielőbb lehetségessé teszi szabad előnyt adnunk. E célból nagyon ajánlatosak a kaszáló gépek, melyekkel a kaszálás gyorsan végezhető.

Az újabb időben oly eszközről is gondoskodtak, mely a rét fűvének összegyűjtését és forgatását gyorsan végzi. A szénagyűjtő és forgató gépekkel (ló után készítve) sok drága kézi munkát megtakaríthatunk és e mellett szaporábban is dolgozva. a kívánt célnak is jól megfelelnek

e gépek. Mennél hamarabb végezhetjük a széna körüli munkát annál kevésbé lesz kitéve az esős vagy zord idő romboló hatásának.

Az esőzés káros következményeit a következő kísérlet is mutatja: kétféle lóher vétetett vegytani vizsgálat alá, mely ugyanazon mezőn nőtt ugyan, de egyik három héten keresztül folyton esőn ázott míg a másik teljesen kiszáradva a maga idejében felgyűjtetett és behordatott.

Az eredmény a következő volt:

	szárazon behordott	3 heti eső után behordott
Zsirt	3.222%	1.010%
Farostot	36.200 „	39.866 „
Fehérnye állományt	11.875 „	8.662 „
Hamut	6.115 „	4.719 „
Légeny nélküli kivonatos anyagokat	42.588 „	45.743 „
	100.000	100.000

Ha közelebbről vizsgáljuk azon befolyást melyet az eső a szerves részekre gyakorol, úgy találjuk, hogy épen a takarmányérték felszámításánál leginkább tekintetbe jövő anyagok a fehérnyeműek mennek keresztül a legnagyobb változáson. A takarmányban létező fehérnye testecsek a vízben csak részben oldhatók, de hosszabb ideig nedves állapotban maradván oldhatókká lesznek, szétbomlanak és a többi anyagokra érjesztőül hatnak.

Mentől vastagabbak a szénarendek annál tovább tart az említett átváltoztatás emélfogva fontos a takarmánynövényeknek megfelelő összegyűjtése tartós esőzésnél. A zsirtállomány is kevesbedik, úgy az ásványi részek is, az esővert takarmány tehát sokkal csekélyebb értékű, mint a szárazon behordott, mint fentebbi táblázatunk mutatja. A takarmányfelszámításnál tehát nem csak a mennyiségre hanem értékére is figyelmet fordítsunk.

Képzett gazda mindig fogja tudni hogy ily esővert szénában elég farostot, de kevés oly anyagot takarmányoz, mely mellett állatjait megkivántató állapotban fenntartsa. Tovább menve úgy találjuk, hogy e takarmány nem is oly egészséges mint a szárazon behordott, mert az ázott szénában könnyen penész fejlődik és számos betegséget okoz.

A fentebb említett két tényező, t. i. a kaszálás helyes időpontjára s annak módozatára nézve, nálunk is ajánlatos azon módszer melyet a schweizi gazdák gyakorolnak.

Schweizban soha sem várják be azt — mint nálunk a legtöbb helyen, — hogy a fű elvirágozzék és lábán állva elvénüljön, hanem legjobbnak tartják akkor kaszálni mikor a fű teljes virágzásban van.

A szénakészítésnél egyszerűen, de nagyon practikuson járnak el.

A földbirtok Schweizban kevés, de ennek is legnagyobb része takarmányfüvekkel van bevetve, mivel szarvasmarhatenyésztésük melyre fősulyt fektetnek, a nyári is istállózás mellett sok mesterséges takarmányt és réti szénát igényel: csak is a hegyi lakók nem bírnak annyi takarmányt természetien, hogy nyáron át is elég legyen és azért marháikat legelőre hajtják.

A schweizi praxis következő:

Mikor már az egész rét virágzásban van, kezdi a schweizi gazda füvét lekaszálni, de naponta csak annyit vág le, mennyit másnap felgyűjthetni és behordhatni vél. Reggel újból annyit vág, mennyit a következő napra elégnék gondol, ezt így folytatja azon számításból, hogy hirtelen beálló tartós esős idő takarmányának csak csekély részét ronthatja. Mig mi nálunk a renden fekvő fű megszáradására 4—6 nap kivántatik meg, addig ott a legvastagabb rendet adó rét füve is már két nap alatt a padlásra kerül. Ezen előnyt az által érik el, hogy kaszálás alkalmával a levágott füvet a kaszás után járó munkás—gyerek is lehet — azonnal elteríti, és ezen vékony rendet a nap és szél szárasztó hatásának kiteszi. A mit délelőtt elterített, azt délután már megforgatja, s ha esőt vár, kis csomókba össze is rakja, ha pedig jó idő mutatkozik, akkor éjjelen át úgy hagyja más nap reggel újból megforgatja, s még délelőtt

vagy délután összegyűjtve anonnal szekerre rakja és padlására viszi. Az így nyert széna szép, zöld színű kellemes szagu s értéke nagy, mert a legfontosabb alkatrész a „féhénye állomány“ tulsulyban van a „farost“ felett. A rögtöni behordás nem csak azon előnyt biztosítja, hogy szénánk otthon van és az eső nem áztatja, hanem még az is, hogy míg minálunk oly helyeken, hol boglyák állottak azon évben nem kaszálhatunk sőt a fű is egészen elsárgul, addig Schweizban az egész terület ismétli termésre képes.

A szénakészítésnek ezen módja nagyon egyszerű, könnyű, kevés költséggel járó, s azért első sorban főleg a kisbirtokosok figyelmébe ajánlom, míg a nagyobb birtokosokra nézve említett gép kaszálást és gyűjtést czélszerűbbnek és czéljok elérésére alkalmasabbnak tartom.

Székely Albert.

T Á R S A L G Ó.

Az erdélyi gazdasági egylet közgyűlése.

1872. évi ápril 27-én.

1. Elnökölő alelnök br. Huszár Sándor melegen üdvözölve a megjelent tagokat.

— a közgyűlést megnyitja.

2. Egyleti titkár az igazgató választmány nevében a következő jelentést olvassa fel:

„Midőn ezelőtt egy évvel az erdélyi gazdasági egylet megválasztása folytán jelen állásomra meghivatva lettem, elfogultan és féltéken szálltam szembe a reám várakozó nehéz feladattal. De mind a mellett, hogy enmagam legjobban éreztem tájékozatlanságom, szakismereteim hiányos voltában rejlő erőtelenséget, mégis napról-napra növekedett bátorságom, növekedett a t. igazgató választmány és az egyes tagok elnéző szivessége folytán és ha rövid idejű működésem nem egészen haszontalanul tölt el az erdélyi gazd. egyletre nézve, ez érdemből a multa is, jövőre is, legfeljebb jóakaratu igyekezet eshetik osztályrészemül. Engedje a t. közgyűlés reménylenem, hogy e szives elnézéssel továbbra is változatlanul találkozhassam és fogadják tőlem viszont azon erős fogadalmat, hogy az egylet érdekeit mindenek fölé helyezve, a hivatalomhoz kötött várakozásnak ha nem is megfelelni, de legalább azt megközelíteni leend legszebb feladatam!

* * *

Ha a lefolyt egyleti évről igazgató választmányunk nevében számolnom kell, annak működésének rövid vázlatát három irányban lehet előtűntetni: a multa, jelenre s jövőre nézve. Az elfogulatlan hazafi elfogja ismerni, hogy kevés örömrünk lehet a multban, hogy mennyire nem felel meg jogos igényeinknek a jelen, s mily vörmes reménynyel kell tehát a jövőbe vetni horgonyunkat. A népek nemzetgazdasági fejlődése merész szökéseket nem ismer, lassan-lassan követ kő után rakva, biztos alapon épülhet csak fel a nemzet anyagi, szellemi jóllétének arauपालotája! Igaz ugyan,— e mű befejezése még egy nemzetnek sem sikerült, de a zárkó letelele Európa miveltebb népeinél már csak idő kérdése! Hol állunk

mi — még az alap előtt, le kell szállnunk a sziklás tömeghez a földmives osztályhoz, ez lesz az új Atlas, mely a haladás nagy boltozatját szilárdan tartja!

Ha e szempontoktól vezéreltetve tekintünk vissza egyletünk évi működésére, azt fogjuk látni, hogy igazgató választmányunk intézkedésein alapgondolatként vonul át azon eszme, felhasználni a jelent, számítani a kínálkozó tényezőkkel, de mindenek előtt szilárdítani a jövőt!

Az egylet közvetlen kezelésére két anyagi s egy szellemi kincs van bizva. A két elsőt köztelkünk és a nagy-utczai szőlő, az utóbbit szaklapunk az „Erdélyi Gazda“ képezi.

Az egyleti kert vagy köztelek teljes rendezése a múlt évben ért véget. A befejezett catalogisatio 49 táblát mutat ki a következő gyümölcsfa és szőlőállománnyal:

alma anyafa	251 darab,
körtefa „	267 „
őszi baraczk	30 „
kajszin „	25 „
szilva	46 „
cseresnye	28 „
meggy	13 „
asztali szőlő	82 fajta
köszméte	6 „
ribiszke	7 „
málna és szamócza	többféle,

azonkívül 9 tábla borszőlő u. m. riesling, traminer, pineau noir és oportó. Az anyafák a táblák szegélyén lévén elhelyezve, még mintegy 250 üres hely vagy névtelen alany kínálkozik. Ezeknek pótlására az idén is számos oltó galyat hozattunk Oberdieck világhírű kertjéből.

A lefolyt évben 7429 drb. vadoncz lett beoltva, az eladásra kijelelt csemeték száma pedig volt:

almából mintegy	1800 drb.
körtéből „	850 „
cseresnye „	300 „
szilva „	200 „
meggy „	250 „

Osszesen mintegy 3400 darab,

azonkívül 60,000 drb. sima és 2000 darab gyökercs vessző.

Az 187^{1/2} kerti munka a progressiv mértékben növekedő napszámdrágaság folytán roppant összeget mutat és így az 1871-ik évre oly tetemes deficittel szerepel pénztári számadásainkban, mely méltán le fogja kötni a t. közgyűlés figyelmét. Ha tekintetbe vesszük még, hogy a szokatlanul zord tél kertünkben roppant károkat okozott; — a sima vesszők csira képességét teljesen megsemmisítette úgy, hogy azokat el sem árusíthattuk; a kiadható csemetéknek egy harmad részét elpusztította; a meglévő gyengébb oltványokat is érzékenyen károsította bizony szomorú kilátásunk nyílik financialis tekintetben az 187^{2/3}-iki eladási időnyre! mert ha őszi — tavaszi eladásunk összegét még ez egyszer 1100 frtba vehetjük is fel — jövőre alig fogunk ennek felére számíthatni; munkabér csökkenésről pedig álmodoznunk sem szabad. Évről évre nagyobb összegeket nyel el a köztelek, s e szomorú tény constatálásával az igazgató választmányának módot kellett keresnie, hogy e gyümölcsészeti s szőlőszeti kincsnek teljes megóvása mellett az elviselhetlen teher görnyedező vállainkról leemeltessék, — e mód felett választmányi indítványaink közt első helyen tanácskozni, dönteni a mai közgyűlés egyik legfontosabb teendőjét képezi.

Az egylet nagy-utczai szőlős kertje főleg Paget János tagtárs ur avatott vezetése mellett szép gyarapodást mutat. A gyors őszi befedés tetemes károktól megóvta tőkéinket a napokban ültetett francia fajok is kedvező időszakra találtak!

A mi az egylet szellemi kincsét az „Erdélyi Gazdá“-t illeti, tudva van a t. tag urak előtt, hogy az folyó év január 1-től fogva nekik ingyen jár. Midőn az igazgató választmány a t. közgyűlés utólagos jóváhagyásának reményében magát ezen áldozatra reá szánta; érezte annak szükségességét, hogy a beszünttetett évkönyvek helyett tartozik tagjainak oly közleményeket uyujtani, melyekben az egylet belügyeire nézve a kívánatos tájékozottságot nyerhessék és leghelyesebben gondolt eljárni akkor, midőn a lapban ezen igénynek is megfelelő, egyszersmind a szakirodalmi képeztetés üdvös hatását közvetítheti. A szép eszme azonban nagy anyagi terhet rótt egyletünkre és csak is a nmlgu ministerium nagylelkű 1600 frtnyi adományának köszönhetjük, hogy az ige testté lön!

Nem szabad azonban elhallgatnunk azon szomorú tényt sem, hogy számos tag az ingyen küldött példányokat „nem kell“ és hasonló hátrátokkal ellátva, visszaküldötte. Ezen eljárás indoklását hihetőleg abban kell feltalálnunk, hogy irodalmi nyeresékből küldött később a jóhiszemű elfogadónak drága pénzen felszámított lapokkal, fércművekkel a jó közönség hiszékenységét teljesen megsemmisítették.

A Nmlgú. Ministerium a lefolyt évben is hathatós anyagi szellemi támogatásban részesítette egyletünket. A m. vásárhelyi vándorgyűlés költségeire 800 frtot, a jutalom osztásra 5 arany, 10 ezüst, 15 bronce-érmét adományozott; sőt az igazgató választmány közvetítő kérelmére, elhunyt tudós tagtársunk Kócsi Károly özvegyét, mint a „Közégségi faiskola“ czimű munka javainak és terheinek örökösét 400 frtnyi segélydíjban részesíté. Örömmel láthatja a t. közgyűlés, hogy országos közgazdasági érdekeink hivatalos képviselője; a Nmlgu. Ministerium, egyletünk hozzá intézett kérelmeit meghallgatta, méltányolta s a rendelkezésére álló alapok erejéig segélyezte is.

Hálás köszönettel kell megemlékeznünk a Nmlgú. Ministerium azon előzékenységről is, melylyel egyletünket az általa kia-

dott vagy segélyezett könyvekben részesíteni siet, e becses adományok a lefolyt évben is tetemesen gyarapították egyleti könyvtárunkat.

A Ministerium megitisztelő felszólítása nyomán több kisebb-nagyobb fontosságú tárgyban véleményt adtunk, így a komlótermelésre, a méhés gazdáknak buzdításul kiosztandó kasokra nézve s a t.

A Nmlgú. Ministerium azon czélszerű intézkedését, miszerint a távirtdai czélokra már nem alkalmas drót első sorban a szőlős és kertgazdák által lesz mázsánként 4—5 frtnyi áron megszereshető, ha vidékbeli gazdasági egyletük kezességét vállal, hogy a sodrony nem fog más czélokra felhasználtatni, — örömmel üdvözölte Erdély is és a kereslet oly nagy, hogy több előjegyzett vevő még a mult év óta sem birt dróthoz jutni.

Visszaélnénk a t. közgyűlés türelmével, ha üléseinknek számát, ügydarabaink mennyiségét s a t. száraz és hosszadalmas adatokkal elősorolnánk. A rendes havi igazgató választmányi ülések feladatát a folyó dolgoknak vagy elintézésre, vagy vélemény alá bocsátása képezte, — e véleményt az ügy minősége és fontossága szerint akár egyesektől, és ad hoc bizottságoktól, akár a szakosztályoktól várva be. A lefolyt évben legtöbb tevékenységet a kertészeti, ismeretterjesztő és szőlőszeti szakosztályok fejtettek ki, tanuskodnak erről az ország minden vidékére elküldött kérdő ívek, a számos és alapos vélemények, leginkább pedig azon tervezetek kidolgozása, melyek szerint jövőre a gazd. tárlatokra beküldött állatok, mezei termények, borok s t. b. megítélendők lesznek.

Az 187^{1/2}-iki egyleti év azonban örökké emlékezetes fog maradni, a mennyiben ezen időszak alatt sikerült az erdélyi gazdák vándorgyűléseinek biztos alapját megvetni. Az úgynevezett állandó bizottság buzgó kitarással haladott a töretlen úton és az 1871 october 5—től 8—ig Maros Vásárhelyt tartott első gyűlés és tárlat megdönthetetlenül bizonyítja az eszme életrevalóságát. A vándorgyűlésen történtek híü tükrét mutatja a jelenleg kiosztott „jegyzőkönyv“ és engedje a t. közgyűlés, hogy igazgató választmányunk némi büszkeséggel hangoztassa, miszerint a nagy osztrák-magyar birodalomban Erdély volt az első, mely a gyakorlati gazdáknak vándorgyűlését létesítette. Az indítványokból kiemeljük a vándor tanárookra, a földmívelési iskolákra, a buzdító díjakra czélezőket, — megemlítjük, hogy úgy a pénzügyi, mint a közgazdasági Ministerium meg lettek kéretve, sziveskedjenek a kincstári dohánytermelők fölvételére nézve némi könnyítésére nézve illetőleg kieszközölni, — felhozzuk, hogy a karikás mívelés czélszerű leírására pályadíj van kitűzve s a t.

Alig voltak elintézve azon ügyek, midőn a Nmlgú. Ministeriumtól két átirat érkezett hozzánk; elseje arra szólított fel bennünket, vázoljuk lefolyt egyleti évünk történetét, másika a közel és távolabb jövőben czélbavett terveink és teendőinkre, valamint azoknak netán a kormány által fedezendő költségeire nézve ohajtott felvilágosítást nyerni. Ezen utóbbi követelménynek az igazgató választmány minél inkább megfelelni kívánván, külön szakbizottság tárgyalására bizta s csak tüzetes, alapos megvitatás után intézte válaszfeliratát a Nmlgú. Ministeriumhoz. — Kifejtettük, hogy éppen az évenként váltakozó vándorgyűlés lesz hivatva az illeto vidékek kívánságaira, fogyatkozásaira nézve teljes megbízható adatokat szolgáltatni, a megvizsgálandó jóságok és szőlők különben is felmutatván a netáni hiányokat és azért ezen anyagi összekötte-

tés állandósítását kérvényeztük a tavainak megfelelő segélyösszeg együtt első sorban.

De nagy fontosságú levén azon szellemi összeköttetés is, melyre lapunk útján a t. tagokkal léphetünk az által, hogy nékiek az „Erdélyi gazdát“ ezután is ingyen küldjük, pénztárunk erőtlensége miatt ennek foganatosíthatását is a m. kormány segélyezésétől kell várunk.

Ismételten a vándortanárok fontosságát hangsúlyozva és legálább két ilyennek kincvezését kérvényezve, jó cselédek buzdítására díjazásokat hoztunk javaslatba; kimutattuk, hogy még a rendszeresített borászati körút is pénzühiány miatt elmaradni kénytelen.

Constatálnunk kellett továbbá azon szomorú tény, hogy szarvasmarhatenyésztésünk hanyatlásnak indult és kivált az arány, mely a hágó bibák és fedezendő tehének közt Erdélyben létezik, nagyon kedvezőtlen, miért is választmányunk mindenek előtt legálább 2 bikatelep felállítását sürgette.

Végre önigazolásunk miatt elősorolva rendes budgetünket, 4800 frtnyi évenkénti segélyt kértünk az általunk részletezett, országos fontosságú célokra.

Nem mulasztottuk el a magas kormány kiváló figyelmébe ajánlani, hogy a mezei gazdák részére olcsó hitelt, szigorú mezei rendőrséget, némi tagosítási kedvezményeket, megfelelő erdei törvényeket, egységes mérték és súly rendszert s t. b. mielőbb létesíteni, illetőleg kieszközölni kegyeskedjék.

A jelen év kezdetén a világhiállítási munkálatok is megindultak és egy központi bizottság avatott vezetése mellett az ohajtott siker sem fog elmaradni.

Pályázat az egyleti év lefolyta allatt kettő volt kihirdetve, egyike még az 1870-ről eredménytelenül maradt Mezőség befásítása tárgyában, másika a cselédrendszer érdekében, fájdalom, mind a kettő eredménytelenül maradt és újra kihirdettetett, a Mezősége vonatkozó munkálat határideje folyó évi December 31-ig a cseléd rendszerre vonatkozóé September 30-ig hosszabíttatván. 187¹/₂ ben ismét több buzgó taggal szaporodtak soraink, ugyanis belépésük sorrendje szerint:

Szász Róbert úr 100 frt alapítvánnyal,
Cserényi Andor úr részvényes tagúl,
Fehérvári Károly úr „ „
Kiss Sándor úr 100 frt. alapítvánnyal,
grf. Bánffy György úr „ „
Krizbay Béla úr részvényes tagúl,
K. Papp Miklós úr „ „

jelenkeztek.

Rövid vázlatos jelentésünknek végéhez érve, a t. közgyűlés szíves bírálatára bizzuk azon kérdés eldöntését: megtettük-e a beforgó körülmények közt, mit meg tennünk egyáltalában lehetett? Ha az egyleti tagok összeségének ítélete jóakarátú törekvéseket méltánnyal fogadná, legszebb jutalmát látnánk abban azon munkálkodásunknak, melylyel kész örömet hazánk anyagi, szellemi felvirágzásának előmozdítására csekély erőnktől telhetőleg a szeretett ügy érdekében működtünk!“

— a titkári jelentés tudomásul szolgál.

4. Az egylet 1871-iki pénztári zárszámadása, vagyonkimutatása és vagyommérlege a megjelent tagok között kiosztatván, — felolvasottnak tekintetik

(Folytatjuk.)

Földművelés-, ipar- és kereskedelmi magy. kir. Ministerium 5015. szám.

Kelt Pesten 1872 Ápril hó 30-án

Valamenyi gazdasági és borászati egyletnek.

A földművelés, ipar és kereskedelmi ministeriumhoz több oldalról érkezett jelentések szerint a Phyloxera vastatrix nevű rovar, mely a szőlő gyökereit pusztítja, jelenleg Franciaországban nagyobb mérvű károkat okoz. Miután a rovar petéi szőlővesszőkkel könnyen átvitelhetnek, szükségesnek tartom a szőlőművelő közönséget figyelmeztetni, hogy ez idő szerint szőlővesszőket Franciaországból behozni veszélyes. A vesszők behozatalánál Olaszországból is a legnagyobb óvatossággal szükséges eljárni.

Részemről megtettem a kellő lépéseket, hogy a jelzett fenyegető baj elhárítása céljából a kellő tilalmi szabályok mielőbb alkalmazást nyerjenek.

Szlávy s. k.

Pályázat.

A földművelés, ipar és kereskedelmi m. kir. ministerium egy népszerű gazdasági naptárt szándékozik kiadni, melynek szerkesztésére a következő pályázat iratik ki:

a.) Az ezentúl évenként kiadandó ezen gazdasági naptárnak feladata lesz, a rendes naptári részhez csatolt népszerű könnyen érthető és vonzó nyelven irt gazdasági cikkek által a földművelő néppel a gazdasági olvasmányt megkedveltetni s az olvasót a gazdasági ismeretekbe, de főképen azokba, melyeknek a gyakorlati életben hasznát veheti fokonként bevezetni:

b.) A naptár terjedelme legfeljebb hat nyomtatott ivet tehet a naptári résszel együtt.

a.) Ezen naptár szerkesztése egy pályázat útján kijelölendő egyénre fog megbízásnép ruháztatni, ki is a szerkesztést magára vállalni és az egész naptárt nyomtatás alá elkészíteni—a megbízás napjától számított három hó alatt bemutatni tartozand.

A naptár szerkesztésével illetőleg írásával ezen feltétel alatt megbízandó egyén 400 ft tiszteletdíjban fog részesítettetni.

d.) A naptár szerkesztésével megbízandó egyén kijelölhetőse céljából, a következő pályázat iratik ki.

Minden pályázó tartozik a naptár tartalmának tervezetét bemutatni és ezen tartalomból egy, vagy két cikket magyar nyelven kidolgozva mellékelni, hogy így a nyelvezet népszerűsége és folyékonyága, melyre főszly fektettetik—kellőleg megítélhető legyen. Ezen mutatványcikk vagy cikkek egész terjedelme egy nyomtatott iv negyed részén tul nem terjedhet.

e.) A pályázók ezen tervezeteket és mutatvány cikkeket idegen kézzel leiratni jelíggel ellátni, és egy nevüket és lakásukat tartalmazó, ugyanazon jelíggel ellátott lepecsételt levelet mellékelni tartoznak.

f.) Minden pályázó tartozik továbbá az említett és nevét tartalmazó borítékban egy kötelező nyilatkozatot mellékelni az iránt, hogy azon esetben, ha a naptár szerkesztésével megbízatnék, ezen feladatnak a jelen pályázati feltételek e.) pontja értelmében megfelelni kész.

g.) Az így felszerelt pályázati tervezetek és cikkek közül a célznak leginkább megfelelőnek szerzője fog a naptár szerkesztésével megbízatni.

h.) A többi pályázók cikkei közül azok, melyek tartalom és nyelv tekintetében a szerkesztendő naptárban felhasználhatók, minden ily pályázóra nézve egyaránt megállapított huszonöt frt. tiszteletdíj kiadása mellett visszafognak tartatni, s az illető szerzők nevét tartalmazó borítékok, ha az ez iránt nyilvánosan felhívandó pályázók másképp nem rendelkeznek felbontatván a naptárban az illető cikkek szerzőik névaláírásával fognak megjelenni.

i.) A naptár céljaira fel nem használható tervezetek és cikkek szerzői nyilvánosan felfognak hivatni illető irataik visszavételére.

k.) A tervezetek és mutatóvány cikkek teljesen felszerelt jelígyes levél borítékok kíséretében legfeljebb f. é. június hó 10-ig a fent irt miniszteriumhoz nyújtandók be.

Kelt Pesten 1872 évi Május hó 4-én.

Közgyűlési meghívás.

Tudomásunkra jöven a magas kormányának az erdélyi köles-jég-és tűzkármentő társulat még függőben levő ügyeinnek miként lebonyolítására vonatkozó újabb intézkedése; tapasztalván továbbá azt, hogy hat évi vajadás után is, az ügyállás csaknem a régi maradt: alulirt társulati tagok hajlandók vagyunk a kormányi intézkedés alapján megkísérteni egy közgyűlési tanácskozmányt az említett ügyek lebonyolítását lehetségesítő módok és eszközök fölött.

Tisztelettel felkérjük tehát egy részről az említett társulat mindazon tagjait, kik az ügy iránt érdeklél viseltetnek s annak minél célszerűbb hasznosítását óhajtják, hogy a megjelölt célból folyó évi június 8-án délután 4. órakor Lyceum épület (II. emelet) nagytermében tartandó társulati közgyűlésen személyesen vagy meghatalmazott által megjelenni sziveskedjenek; — másrésztől felkérjük az 1866. évi április 3-án tartott társulati rendkívüli közgyűlés által behelyezett választmányi elnök, jegyző és tag urakat: sziveskedjenek hasonlóan megjelenve a magas kormányhoz bejelentett, de általa az egyedül illetékes társulati közgyűléshez utasított lemondás felől nyilatkozatukat a megjelölt közgyűlés előtt meg tenni.

Kolozsvártt 1872, április 25-én.

Kabós Daniel s. k.
Kulisseky János s. k.
Fekete Pál s. k.
Nemesányi András s. k.
gr. Eszterházy János s. k.
id. Andraschowszky János s. k.
Tompai János s. k.
Dr. Incze Miklós s. k.
Dr. Joó István s. k.
Galiszter Lajos s. k.
Ajtai Sándor s. k.

Felhívás

a magyar általános földhitel részvény-társulat által alakítandó magyar földbirtokosok hitelegyletéből való belépésre.

A magyar általános földhitel részvénytársulat, hogy a hazai földbirtokosokat a gyorsan igénybe vehető, lehetőségig olcsó személyi hitel jótéteményeibe részesítse, „Magyar földbirtokosok hitelegylete“ czim alatt a kölcsönösség és a tagok hitelélvezetéhez arányosított egyetemleges kötelezettségére fektetett hitelegyletet alakít.

Czélja ezen hitelegyletnek; az önségély azon módját, mely az iparos és kereskedelmi osztályra nézve jótékony hatásának már annyi jeleit adta, a mezei gazdasági üzletággal foglalkozókra is kiterjeszteni, s ez által azon osztályt, mely foglalkozásánál fogva a jövedelmi forrásoknak az év külön szakaiiban szerfölött egyenlőtlen folyóvá tétele s az időjárat viszonyoktól való függése következtében a leggyakrabban van, daczára szilárd vagyoni viszonyainak, pillanatnyi pénzsükségnek kitéve, olcsó személyi hitelnyújtása által, anyagi viszonyai megszilárdításában támogatni.

A földhitelintézeteknek feladata a földbirtok számára szükséges olcsó befektetési tőkét biztosítani, — e feladatnak felelnek meg a zálogleveles törlesztési kölcsönök. Ellenben a földbirtokosoknak a gazdaságuk okszerű kezelésére rövid időre szükséges üzleti tőkét biztosítani, s ez által a földhitel-részvénytársulat feladatát kiegészíteni czélozza az alapítandó hitelegylet.

A „Magyar földbirtokosok hitelegyletének“ mellékelt szabályai az egyletbe való belépés és a hitelengedélyezés módját világosan és szabatosan körülírják, úgy hisszük, fölösleges azokat általánosan ismert voltuk miatt, valamint rendelkezésük világossága és céljok üdvösségénél fogva bővebben indokolnunk, s azon kecségetető reménynek adunk kifejezést, hogy hazai földbirtokosaink felfogva és méltányolva kezdeményezésünk horderejét, minél nagyobb számmal sietni fognak az egyletbe belépni, s azt megalakítva önmaguk javát előmozdítani.

A hitelegylet tagjai a hitelegyleti központi választmány által megállapítandó összegek erejéig rögtön folyóvá tehető, lehetőségig olcsó (1⁰/₀-al és mérsékelt jutalékkal a bécsi nemzeti bank kamatlába feletti) hitellel fognak társulatunk pénztáránál rendelkezni, s ez által azon helyzetbe jutnak, hogy a gazdaságuk okszerű kezelésére szükséges üzleti tőkével rendelkezhetnek a nélkül, hogy terményeik idő előtt való eladása által magukat a terményárak emelkedésében beállható kedvező esélyek felhasználásából kizárják.

A hitelegyletbe való belépés egy nyilatkozat aláírásával, s a nyilatkozatnak az előleges költségek fedezésére 5 forintban megállapított tagsági díjjal együttesen a magyar általános földhitel részvénytársulatnak leendő megküldésével történik.

A magyar általános földhitel részvénytársulat gondoskodott arról, hogy a hitelegyleti szabályok, ezen felhívás, valamint a belépési nyilatkozatra vonatkozó nyomtatványok bárki által megszerezhetőek legyenek, s e célból számos példányok a vidéki gazdasági egyletek, pénzügyintézetek közigazgatási hatóságoknak, valamint egyeseknek megküldettek, — egyébiránt kívánatra mind ezen nyomtatványok minden díj nélkül szivesen megküldetnek.

Melléklet az „Erdélyi Gazda“ 9-ik számához, 1872.

Midőn ezekben a hazai gazdaközönséget, a „Magyar földbirtokosok hitelegyletében“ való belépésre tiszteletteljesen felhívók, szíves szolgálatainkat minden egyéb hatáskörünkhöz tartozó ügyekre, (zálogleveles törlesztési kölcsönök, hitel-, vagy tőzsdéi műveletek, kamatozó pénzbetétek stb.) készséggel felajánljuk.

A magyar általános
földhitel részvény-társulat
igazgatósága.

**A magyar földbirtokosok
hitelegyletének szabályai.**

Alakulás.

1. §. A magyar általános földhitel-részvénytársulat „Magyar földbirtokosok hitelegylete“ czim alatt saját kebelében, az egylet tagjainak személyi hitel engedélyezésére hitelegyletet alakít.

2. §. A magyar földbirtokosok hitelegyletének tagja lehet mindazon magyarországi földbirtokos, ki a hitelegyletbe a tagságra vonatkozó nyilatkozat kötelező aláírásával, s az előleges költségek fedezésére 5 frtban megállapított tagsági díj lefizetésével belép, magát ezen szabályok rendelkezésének aláveti, és a választmány által (későbbi jelentkezéseknél) a tagok közé felvétetik.

3. §. Alapját ezen hitelegyletnek az egyleti tagok egyetemleges kötelezettsége képezi, az általuk igénybe vett hitellelvezet arányához képest.

4. §. Mihelyt a jelentkező hitelegyleti tagok száma a 200-at eléri, az egylet megalakul, és Pesten székelő tagjai közül az egylet ügyei vezetésére egy 15 tagból álló központi választmányt választ. A jelentkező tagok számához képest megyék vagy vidékek szerint megyei vagy vidéki választmányok fognak alakíttatni, melyek a m. általános földhitel részvénytársulattal a központi választmány útján fognak érintkezni.

C z é l.

5. §. A magyar földbirtokosok hitelegyletének célja: az egylet tagjainak a gazdaságuk okszerű kezelésére vagy egyéb rögtöni fizetések teljesítésére szükséges üzleti tőkét a lehetőségig olesó kamatra megszerezni, s ez által anyagi jólétüket előmozdítani.

6. §. E czélt az egylet hitelengedélyezés által éri el, oly módon, hogy az egyleti tagok részére:

- a) váltókra, vagy
- b) kezeség melletti adóslevelekre, rövid időre szóló kölcsönöket engedélyez.

Választmány.

7. §. A magyar földbirtokosok hitelegyletének központi választmánya a magyar általános földhitel részvénytársulat e czélra kijelölt igazgató tanácsosai közbejöttével intézi az egylet ügyeit.

Elnököt saját kebeléből választ; határozat-hozatalra öt választmányi tag és a magyar általános földhitel-részvénytársulat legalább egy igazgató-tanácsosának jelenléte szükséges. Határozatait általános szavazattöbbséggel hozza.

8. §. A központi választmány hatásköréhez tartozik különösen:

a) az alakulás után jelentkező hitelegyleti tagok felvétele,

b) az egyleti tagok által igénybe veendő hitel engedélyezése,

c) a biztosítéki alapra történendő fizetések megállapítása.

9. §. A hitelegyleti tagok fevévelét, valamint az engedélyezendő hitel magasságát, a központi választmány, a m. általános földhitel-részvénytársulatnak a választmányban részvevő igazgató-tanácsosa hozzájárulásával állapítja meg.

10. §. A hitelegyleti tagok által benyújtott, és az elfogadó egyleti tagon kívül még legalább egy forgatmánnyal ellátott váltók a hitelegyleti központi választmány által megbíráltatnak, és elfogadás esetén a m. általános földhitel-részvénytársulat pénztára által leszámíttatnak.

11. §. A kezeség melletti hitelengedélyezésnél szükséges, hogy a hitelért folyamodó oly kezeset ajánljon; kit a hitelegyleti választmány hitelképesnek tekint, s ki az illető hiteltulajdonos fizetési kötelezettségeiért mint készfizető jótállást vállal, s mint ilyen az adóslevelet aláírja.

12. §. A kezeség melletti hitelengedélyezésnél az illető hitelegyleti tagnak az engedélyezett hitel összeg erejéig személyi hitel nyittatik akkép, hogy az engedélyezett összegről egyszerű váltó elfogadás által rendelkezhetik.

13. §. A kezeség melletti hitel engedélyezés alapjául szolgáló adóslevelet a hitelegyleti központi választmány, ha szükségét látja, a kezes ellen be is kebelezetheti.

14. §. A hitelengedélyezés rendszerint három havi váltóra történik.

A hitelegyleti központi választmány által egyes tagnak engedélyezhető hitel legmagasabb összege tízezer forint.

Az engedélyezett hitel leghosszabb tartama harmad fél év, úgy, hogy az igénybe vett kölcsönösszeg légfeljebb három havonként 10%-tőke lefizetés által törlesztessék.

15. §. Az engedélyezett hitelt a hitelegyleti központi választmány a kamatok és tőke törlesztési részletek nem fizetése, vagy rendetlen fizetése esetében felmondhatja.

16. §. A hitelt az azt élvező egyleti tag is felmondhatja, mi a központi választmánynak írásban bejelentendő. A hitel felmondás esetén azonban az illető hitelbirtokos a legközelebbi évi mérleg elkészítéséig a hitelegylet tagja marad, a midőn megtörténvén a leszámolás, az illető hitelbirtokosnak az általa a biztosítéki alaphoz lefizetett összeg, a mennyiben a kilépő sem mint hitelbirtokos, sem mint kezes hátralékban nem maradt (a netaláni veszteségeknek a hitelélvezet összegéhez aránylagos beszámítása, és levonása után) készpénzben kiszolgáltatik.

17. §. A hitelegyleti választmány által engedélyezett hitel kamatlábát időről-időre a magyar általános földhitel-részvénytársulat állapítja meg, azon szabályokkal együtt, melyek a választmány által engedélyezett hitel folyóvátétele körül megtartandók lesznek.

Biztosítéki alap.

18. §. A hitelegyleti központi választmány által engedélyezett, és a m. általános földhitel-részvénytársulat által kifizetett kölcsönök biztosítására külön biztosítéki alap fog alakíttatni. Ezen biztosítéki alapba minden hitelbirtokos a neki engedélyezett összeg 5%-át készpénzben lefizetni tartozik, mely összeg a betevők javára 5%-ot kamatoz.

A biztosítéki alap a magyar általános földhitel-részvénytársulat által kezeltetik, s a netaláni veszteségek fedezésére szolgál. Ily veszteség bekövetkezés esetére a biztosítéki alap haladéktalanul a hitelegyleti tagok által hitelélvezetűkhöz aránylagos pótfizetések által kiegészítendő akkép, hogy ezen alap mindig az engedélyezett hitelösszegnek 5%-át képezze.

19. §. A magyar általános földhitel-részvénytársulat a magyar földbirtokosok hitelegyletének ügyeit külön könyvelés mellett kezeli és évenként a hitelegyleti közgyűlés elé terjesztendő zárszámadást és mérleget készít.

A kezelési költségek levonása után netalán mutakozó nyeresémből 10% egy külön felállítandó tartalék-alaphoz fog csatoltatni. A hitelegyleti központi választmány a tiszta jövedelem 5%-t huzza működéséért, s ezen összeg felosztási módját és arányát tagjai közt önmaga határozza meg.

Számvizsgáló bizottmány.

20. §. Az évi számadások megvizsgálására a hitelegyleti közgyűlés évenként három szavazatképes hitelegyleti tagból álló számvizsgáló bizottmányt választ, melynek feladata leend a hitelegylet számadásait megvizsgálni, és az egylet követeléseit bíróság előtt vagy azon kívül behajtani.

A központi választmány tagjai számvizsgálóknak nem választathatnak.

Közgyűlés.

21. §. A magyar földbirtokosok hitelegyletének tagjai évenként rendszerint egyszer a központi választmány által a rendes hitelegyleti közgyűlésre egybehívandók.

Rendkívüli közgyűlés a központi választmány által mindannyiszor hívathatik össze, a mennyiszor a hitelegylet érdekei ezt megkívánják.

22. §. A hitelegyleti közgyűlés határozat képttségére a hitelegyleti tagok egy tizedrészének, és a m. általános földhitel-részvénytársulat legalább egy igazgató-tanácsosának jelenléte szükséges. Érvényes határozat hozatalára a jelenlevők általános szótöbbsége kívántatik.

A közgyűléseken a hitelegyleti központi választmány elnöke, vagy annak akadályoztatása esetére a hitelegyleti választmányának e célra kijelölt tagja elnököl.

23. §. A hitelegyleti közgyűlés hatásköréhez tartozik:

- a) a hitelegyleti központi választmány megválasztása;
- b) a számvizsgáló bizottmány megválasztása;
- c) a központi választmány által az évi üzletről, valamint a biztosítéki alap állásáról előterjesztett jelentés feletti határozat-hozatal;
- d) a számvizsgáló bizottmány jelentésének tárgyalása;
- e) a saját köréhez tartozó indítványok feletti határozat-hozatal.

24. §. Mihelyt a jelentkező tagok száma a 200-at eléri,

a magyar földbirtokosok hitelegylete alakuló közgyűlést tartand Pesten, melyre a hitelegylet tagjai meg fognak hivatni.

A hitelegyletnek Pesten székelő tagjai külön névsorba fognak foglaltatni, s ezek közül lesz a központi választmány megválasztandó. A közgyűlésen jelen nem levő egyleti tagok a központi választmány tagjaira írásban is beküldhetik szavazataikat, mi célból az említett névsor minden egyleti taggal idejéről közöltetni fog.

Az alakító közgyűlés feladata leend ezen szabály-tervezetet véglegesen megállapítani.

25. §. Mihelyt egy megye területén a hitelegyleti tagok száma a 30-at eléri, ezek megyei főkhitelegyletet alakítanak s e vidékre nézve külön öt tagból álló megyei választmányt választanak, mely saját egyleti tagjaira vonatkozólag ezen szabályok szerint fog eljárni, s megállapodásait a központi választmánnyal közlenni.

Levelezés.

Küküllővár 1872. Majus elején.

E tavaszon időjárásunkra semmi panaszunk nem lehet, még szélben sem részesültünk oly nagy mértékben mint más esztendőben: a gazda minden munkáit a maga idejében elég korán végezhetette, mit bizonyít az is, hogy tavaszi vetéseink szépeknek mutatkoznak; de nem így az ősziék, melyek sok helyt, ha nem is egészen, de részben kivesztek, — főleg pedig a rozsz. —

Réteink a nagy hó és jégnek, csak huzamos és lassu olvadása következtében nagyobbára megmenekedtek a Küküllő romboló hatásától, s igen szépen mutatkoznak.

A gyümölcsfák főleg az alantibb helyeken megrongáltattak ugyan a nagy hideg által, de kivéve a barack és birsalmákat — melyek egészen elfagytak — a többi kihajtott, szépen virágozik s ha ezután nem éri valami veszedelem, meglehetősen lesz gyümölcsünk.

Marha-állományunkat illetőleg: azok jól teleltek s nem uralg köztük még semmi betegség. —

A juhokat illetőleg: azok mind lebarányoztak, de sok gazdánál a mételybetegségben többnyire mind elvesztek, — mi egyedül annak a következtében történt hihetőleg, hogy ősszel nedves helyen legeltetik, mert az itteni uradalomnál, hol a gondviselés nagyobb volt, egy sem pusztult el; míg az ugyancsak ide tartozó bajomi gazdaságban, hol egész őszön a réten legelnek, egyről egyig mind el pusztultak. —

Koczáink is lefagytak s igen szépek, de a mult évi malaczkból hihetőleg a rendkívül nagy hideg miatt sok pusztult el; ugy szintén a méhekből is. —

Székely Albert.

Egerpatak, 1872 máj. 12-én.

Rég nem nyilt a tavasz oly korán és oly gazdagon, mint az idén; a gyümölcsfák april havában már mind elvirágoztak, különösen a körtve, alma és meggy nagyon sokat virágozott; a csere vagy tölgyfa, mi legkésőbbben szokott levelezni. Szent-György napkor már ki volt levelezve.

Május 2-án rozsfeket eleget láttunk, mi nálunk más években mindig e hó 14-ke után szokott jelentkezni; fű nagyon sok van, s már Szent-György napkor anuyi volt, mint máskor emberi emlékezet óta soha sem, szóval aprilis az idén az volt, mint más években május; már májusban Szentjános napkori időjárásunk van, száraz és forrók a napok, még némely községben e hóban egy csepp eső sem volt.

Az őszi vetések általán szépek, s nagy reményre jogosítanak, a tavaszi vetések is szépen kelnek, de esőt várnak; valamint minden a természetben.

Több községben a télen sok juh hullott el métely- és szarviban, más házi állatainknál, úgy jelenben a juhnál is az egészségi állapot jó.

A gabona ára szokatlan magasra emelkedett, noha pár nap óta némi visszaesést észlelhetünk; egy pár héttel ezelőtt megvették köblét, (azaz négy kis vékáját), a rozsnak 8 frton, ma már meg lehet venni 7 frton, buza elkelt szépe 12 frton, tiszta árpa 7 frton, törökbuza 7 frt, zab 3 frt 60 kron, pityóka, a népe 3 frt 20 kron, egyáltalában minden élelmicziknek magas ára van.

Márk István.

Egyveleg.

Mai számunkhoz van mellékelve Fromm Antal ismert szőlészeti s borászati ügynökségének árjegyzéke, melyet t. olvasó közönségünk teljes figyelmébe ajánlunk.

Második mellékletünk Folly és Hutflesz helybeli jó hitelű pénzváltó üzlet előleges jelentését veszik t. olvasóink.

* Hirdetmény. A magy. kir földmívelés ipar és kereskedelmi minsterium által egy népszerű borászati vegytan megírására 1870 évi 21124 szám alatt kiirt 400 forintyi jutalomdíjra pályázó 6 munka közül a pályázati feltételeknek teljesen egyik sem felelt meg.

A bírálók egyhangu ítélete szerint azonban a viszonylag legjobb „Felfelé megy borban a gyöngy“ és a második helyen álló „Virrad haladjunk“ jeligéjű műveknek egybeolvasztása s a bírálati észrevételek figyelembe vétele mellett létesülhetne egy a pályázati feltételeknek megfelelő dolgozat.

Minélfogva az említett művek szerzői nyilatkozatra felhivatnak az iránt, hajlandók e a fent érintett módon a munka kidolgozását elvállalni. Ebbeli szándékuk egy a földm. ipar és kereskedelmi ministeriumhoz intézett névtelen levélben lesz közlendő-legkésőbb f. é. július hó végéig. A jeligés levélkéik csak akkor fognak felbontatni ha mind két szerző nyilatkozata beérkezett s azok a fennebbi összeműködésre hajlandóságukat fejezik ki.

Ha az ekként létesülésszerű összeműködés útján szerkesztett munka jónak fog találtatni az esetre az illető szerzők részére 500 forintnyi jutalomdíj fog saját elhatározásuk szerint felosztás végett kiutalványoztatni.

A többi művek szerzői dolgozataikról az alulirt ministerium földmívelési osztályában rendelkezhetnek.

Pesten 1872 május hó 10-én

A földmívelés ipar és kereskedelmi magy kir. Ministeriumtól.

Időjárás.

April hó második felében mind borongó napok jártak, melyeknek közép légmérséklete a zerus felett: 14° 25 C. foknyi vala. A túruralgó meleg déli szél folytán a légkör hőmérséke meglehetősen átmelegedvén, kétszer dörgéssel kísért zivataros felhők láthatárunk felett tovább átvonultak, melyekből környékünkre csak igen kevés eső esett. 16-án reggel éjszaknyugoti széllel borongó: 5° 6 C. foknyi meleggel, azután déli széllel borult, kevés esővel, a napi közép légmérséklet: 9° 1 C. fokot tett. 17-én reggel éjszaki széllel derült, délben borongó, estvére kelve egészen beborult, mire 18-án éjjel délkeleti széllel 2 pár. von. magasságu eső esett. 19-én borongó, meleg délnyugoti széllel, a napi közép meleg: 14° 2 C. foknyi vala. 20-án reggel délkeleti széllel borongó, délben derült, a hőmérő délután: 24° 3 C. fokot jelzett, estve borult. 21-én reggel déli széllel borult, déltájt derült: 25° 5 C. foknyi meleggel, estve felé 1/4 7 órakor nagy szélvihar támadt, a napi közép légmérséklet: 18° 8 C. fokot tett. 22-én reggel derült, déltájt borongó, délután 1/2 2 órakor éjszaknyugotról zivatar dörgéssel és kevés esővel érkezett, estve borult. 23-án reggel borult, délben borongó, estve éjszaki széllel tisztán kiderült. 24-én reggel derült aztán délkeleti széllel borongó, déltájt éjszaknyugotra fordulván a szél a láthatár kiderült, estve derült, a napi közép meleg: 15° 7 C. foknyi vala. 26-án reggel derült, délután 1 órakor éjszaknyugotról zivataros felhők dörgéssel és kevés esővel érkeztek, estve borult. 27-én reggel borult, délben borongó, estve délkeleti széllel borult. 28-án reggel borult, délben és estve déli széllel borongó. 29-én reggel és délben borult, estve borongó. 30-án reggel és estve déli széllel derült, délben borongó.

A javított légsulymérő állása 1—3-ig csökkent: 723° 50—720° 07 pár. mm. 4—8-ig emelkedett: 733° 13 mm. 8-án és 9-én 11° 42 mm—el csökkent, mire 12-ig ismét annyival emelkedett, 12—17-ig csökkent: 720° 81 mm. 18-án és 19-én 8 mm-el emelkedett. 20 és 21-én ugyanannyival csökkent, erre 30-ig újra 736° 86 p. mm. emelkedett. April lefolytában teljesen borult nap volt: 1, borongó: 29. A légköri csapadék; 5° 26 p. von. magasságot ért el. A túruralgó a délkeleti volt.

Piaczi árak.

Kolozvártt az 1872. máj 13-ki heti vásár árjegyzéke nagy vékával. Tiszta buza 3 frt, elegy buza 2 frt, 60 kr, rozs 2 frt 30 kr, törökbuza 2 frt 50 kr, zab 85 kr, pityóka 1 frt 40, fuszujka 4 frt, egy pár pipe 2 frt, csirke párja 50 kr, marha hus font 25 kr, sertéshus font 28 kr, borju hus font 22 kr, egy bárány czimer 1 frt, szalonna font 48 kr, hájzsir kupája 1 frt 10 kr, tojás 4 darab 10 kr, egy hoszu öl tűzifa 23 frt, rövid 12 frt, egy szekér fa a piacon 6 frt, deszka párja 1 frt 10 kr, zsendely ezere 5 frt 50 kr.

TARTALOM: Necrolog. — Néhány szó a must mérlegéről. — A szénakészítés nálunk és Schweizban. — Társalgó: — Közyulési jegyzőkönyv. — Ministeri rendeletek. — Közyulési meghívás. — Felhívás. — Levelezés. — Egyveleg. — Időjárás. — Piaczi ár. — Hirdetések.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

(8)

(1—1)

Az első magyar általános biztosító társaság

kolozsvári főügynöksége, az

idei jégvidény kezdetével

tisztelettel jelenti, miszerint mindennemű jégbiztosítást, méltányos feltételek mellett (ösmert felektől váltóra is elfogad.

Kár esetében **azonnali pontos kárfelvételről** gondoskodva van.

Bővebb felvilágosítással a helybeli főügynökség (főter 2-ik sz. zálogház épület), nemkülönben a vidéki alügynök urak készséggel szolgálnak.

Kolozsvártt, ápril hó 1872.

A FŐÜGYNÖKSÉG.

(1)

(2—*)

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvártt.

JELENTÉS és FELHIVÁS.

Van szerencsénk a t. gazda-közönség tudomására hozni, hogy folyó évi jég díj-szabályzatunkat kibocsátók s az ez idei **jég-üzletet** megnyitottuk.

Felhívjuk ehhez képest a t. közönséget folyó évi jég-biztosításait társaságunknál tenni meg.

A Victoria előnyei: mint

olcsódíjak; káresetén azonnali intézkedés és fizetés; a kárbecslési költségeknek egészen a társaság által hordozása;

a biztosításoknak váltóra megtétele; az egyedül a Victoria által gyakorolt társas és községi biztosítás; a jég-üzletnek a tüzzel annyiban összekapcsolása, a meenyiben együttesen feladott új tűz-biztosítások díj leengedésben részesülnek sat.; — az erdélyi közönség előtt országszerte ismeretesek, s bővebb ajánlgatást nem igényelnek. Azért itt csak annyi legyen különösen kiemelve, hogy az idei jégbiztosítási díjak, daczára a tavalyi tömeges és országos jégveréseknek, lejobb szállítottak, hogy a megállapított díjak 10-%a leengedtetik, és hogy

a VICTORIA az, mely évek óta már Erdélyben a legtöbb jégkárt fizeti, s nevezetesen tavaly többet fizetett, mint az Erdélyben működő kilencz biztosító társaság összesen.

Közelebbi tájékozással, egyéb kedvezmények iránti felvilágosítással szolgálnak a vidéki ügynökségek, felügyelők és helyben

A VICTORIA biztosító társaság vezérügynöksége Kolozsvártt, (főter 26 278 sz. a.)